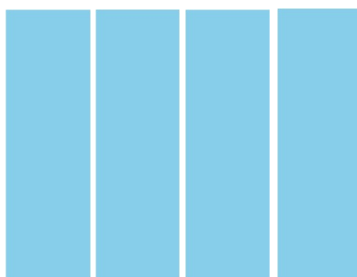

1994

2024

30 lat działalności Polarisu

2023

Sprawozdanie z działalności
Stowarzyszenia POLARIS – OPP
za 2023 rok.

Spis treści

<i>I. Struktura organizacji</i>	<i>4</i>
1.1 Dane podstawowe	4
1.2 Władze stowarzyszenia	7
1.3 Organy dodatkowe	7
1.4 Poczet	8
 <i>II. Czynności prawne i statutowe</i>	 <i>10</i>
2.1 Cele statutowe	10
2.2 Formy realizacji	10
2.3 Odpisy uchwał Zarządu	11
2.4 Odpisy uchwał Walnego Zebrania	12
2.5 Odpisy uchwał Komisji Inspekcyjnej	12
2.6 Informacje dodatkowe	12
 <i>III. Wykaz głównych działań statutowych</i>	 <i>13</i>
3.1 Projekty	13
3.1.1 Własne	13
3.1.2 Obce	16

3.2 Programy	16
3.3 Zjazdy oficjalne	18
3.4 Konkursy	20
3.5 Akcje	21
3.6 Publikacje	20
3.6.1 Własne	21
3.6.2 Obce	24
3.7 Obszary sfery zadań publicznych – dodatek OPP	25
3.8 Odpłatna działalność statutowa	26
3.9 Współpraca instytucyjna	26

IV. Informacje finansowo-kadrowe **23**

4.1 Uzyskane przychody	23
4.2 Poniesione koszty	23
4.3 Zasoby kadrowe	24
4.4 Informacje dodatkowe	24

V. Wyróżnienia i podziękowania **25**

5.1 Tytuł Polarisowca Roku	25
5.2 Odznaczenia	25
5.3 Nominacje	25
5.4 Podziękowania	26

I. Struktura organizacji

1.1 Dane podstawowe

W 2023 roku organizacja posługiwała się następującymi danymi:

- a) nazwa pełna: **Stowarzyszenie POLARIS – OPP**
- b) nazwa skrócona: **POLARIS-OPP**
- c) siedziba i adres: **Sopotnia Wielka nr bud. 174, 34-340 Jeleśnia, gmina Jeleśnia, powiat Żywiec, woj. śląskie.**
- d) data założenia: **marzec 1994r.**
- e) data rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym: **28.12.2001r.**
- f) data przerejestrowania na organizację pożytku publicznego: **21.02.2005r.**
- g) organ rejestrujący: **Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej, VIII Wydz. Gosp. KRS**
- h) numer KRS-u: **0000076686**
- i) statystyczny numer identyfikacyjny w systemie REGON: **072748515**
- j) numer Polskiej Klasyfikacji Działalności (wg. wykazu w KRS):
 - I. Działalność nieodpłatna statutowa:

85 32 C	pomoc społeczna bez zakwaterowania
91 33 Z	działalność pozostałych organizacji członkowskich gdzie indziej niesklasyfikowana
33 20 B	działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych, badawczych, testujących, nawigacyjnych
55 23 Z	miejsca krótkotrwałego zakwaterowania pozostałe, gdzie indziej niesklasyfikowane
73 10 A	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk matematyczno-fizycznych i astronomii
73 10 C	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk o ziemi
73 10 D	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk biologicznych i środowiska naturalnego
73 10 G	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk technicznych
73 10 H	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych
73 20 I	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk humanistycznych i społecznych
74 81 Z	działalność fotograficzna

74 30 Z	badania i analizy techniczne
75 12 Z	kierowanie w zakresie działalności społecznej
74 14 A	doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania
92 72 Z	działalność rekreacyjna pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana
93 05 Z	działalność usługowa pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana
22 25 Z	działalność graficzna pomocnicza
70 20 Z	wynajem nieruchomości na własny rachunek
71 33 Z	wynajem maszyn i urządzeń biurowych i sprzętu komputerowego
71 34 Z	wynajem pozostałych maszyn i urządzeń
91 12 Z	działalność organizacji profesjonalnych

II. Działalność odpłatna statutowa:

22 11 Z	wydawanie książek
22 13 Z	wydawanie czasopism i wydawnictw periodycznych
33 20 B	działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych, badawczych, testujących, nawigacyjnych
55 23 Z	miejsca krótkotrwałego zakwaterowania pozostałe, gdzie indziej niesklasyfikowane
73 10 A	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk matematyczno-fizycznych i astronomii
73 10 C	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk o ziemi
73 10 D	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk biologicznych i środowiska naturalnego
73 10 G	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk technicznych
73 10 H	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych

73 20 I	prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk humanistycznych i społecznych
74 81 Z	działalność fotograficzna
74 30 Z	badania i analizy techniczne
75 12 Z	kierowanie w zakresie działalności społecznej
91 33 Z	działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana
74 14 A	doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania
92 72 Z	działalność rekreacyjna pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana
93 05 Z	działalność usługowa pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana
22 25 Z	działalność graficzna pomocnicza
70 20 Z	wynajem nieruchomości na własny rachunek
71 33 Z	wynajem maszyn i urządzeń biurowych i sprzętu komputerowego
71 34 Z	wynajem pozostałych maszyn i urządzeń
91 12 Z	działalność organizacji profesjonalnych

k) numer NIP: **553-22-26-730**

l) oficjalne dane teleadresowe: tel. **33 863-46-93, 695-14-29-49**, adresy e-mail: polaris@op.pl ; biuro@polaris.org.pl ; ciemnieniebo@op.pl

m) oficjalne strony internetowe:

www.polaris.org.pl – oficjalna witryna Stowarzyszenia POLARIS-OPP

www.ciemnieniebo.pl – serwis Programu Ciemne Niebo – Polska,

www.astroprocent.pl – strona informacyjna Akcji „1% na astronomię”,

www.astroevents.pl – strona dot. działalności odpłatnej statutowej.

1.2 Władze stowarzyszenia

W 2023 roku odbyło się jedno Walne Zebranie członków POLARIS-OPP, które zgromadziło:

- dnia 27 maja 2023 rok termin drugi, na którym stawilo się **12 członków w tym 11 z 22 uprawnionych do głosowania.**

Zebranie miało charakter sprawozdawczy.

Organami władzy Stowarzyszenia na przestrzeni 2023 roku były:

Zarząd:

- Prezes Zarządu	- Piotr Nawalkowski
- Wiceprezes Zarządu	- Michał Goraus
- Sekretarz Zarządu	- Krzysztof Dwornik

Komisja Inspekcyjna:

- Przewodniczący Komisji Inspekcyjnej	- Dorota Witas
- Członek Komisji Inspekcyjnej	- Wojciech Noga

1.3 Organy dodatkowe

Walne Zebranie z dn. 27.05.2023r. udzieliło absolutorium dla 12-tu, następujących działów tematycznych POLARIS-OPP za okres działalności 2021/2022:

• dział obserwacyjny	- Michał Goraus,
Krzysztof Dwornik
• dział informatyczny	- Jacek Kędzierski ¹
• dział administracyjno-księgowy	- Elżbieta Nawalkowska
• dział medyczny	- Patryk Bończyk
• dział PR	- Julia Nawalkowska
• dział artystyczny	- Weronika Pikul
• dział techniczny	- Wojciech Nawalkowski ²
Wojciech Noga
• dział audiowizualny	- Jakub Konior

¹ koordynatorzy / członkowie honorowi.

- dział współpracy międzynarodowej (DIC)

• dział lokalny	-	Aleksander Pierlak
• dział fizyczny	-	Konrad Kopański
• dział automatyki	-	Grzegorz Olek

Walne zebranie nie udzieliło absolutorium współkoordynatorce jednego działu tematycznego:

- dział PR - **Paulina Wojtkowiak**

Nie powołano nowych działów.

Podsumowując, Walne Zebranie z dn. 27.05.2023r. ustanowiło strukturę dwunastu działów tematycznych POLARIS-OPP z następującą obsadą:

• dział obserwacyjny	-	Michał Goraus,
Krzysztof Dwornik
• dział informatyczny	-	Jacek Kędzierski²
• dział współpracy międzynarodowej (DIC)	-	Jakub Konior
• dział administracyjno-księgowy	-	Elżbieta Nawalkowska
• dział medyczny	-	Patryk Bończyk
• dział PR	-	Julia Nawalkowska
• dział artystyczny	-	Weronika Pikul
• dział techniczny	-	Wojciech Nawalkowski²
Wojciech Noga
• dział lokalny	-	Aleksander Pierlak
• dział fizyczny	-	Konrad Kopański
• dział audiowizualny	-	Jakub Konior
• dział automatyki	-	Grzegorz Olek

1.4 Poczët

W 2023 roku w strukturach Stowarzyszenia POLARIS - OPP zarejestrowanych łącznie było **21** osób z terenu całej Polski (w 2022 roku było 22 osoby).

W okresie tym Zarząd Stowarzyszenia POLARIS – OPP nie zawiesił w prawach członkowskich żadnej osoby, natomiast przyjął do grona organizacji 1 nową osobę. Poczët łącznie składał się więc z: 9 koordynatorów, 3 zwyczajnych,

² koordynatorzy / członkowie honorowi.

3 korespondencyjnych, 2 początkujący, 4 członków honorowych. Odnotowano także aktywność 41 członków wspierających.

Na dzień 31 grudnia 2023 rok, poczet członków Stowarzyszenia POLARIS - OPP liczył 21 osób fizycznych.

Dodatkowe statystyki dostępne są w siedzibie Stowarzyszenia POLARIS – OPP za pośrednictwem Wiceprezesa Zarządu.

II. Czynności prawne i statutowe

2.1 Cele statutowe

W 2023 roku obowiązywał następujący cel statutowy Stowarzyszenia POLARIS – OPP:

„podejmowanie działań z zakresu pomocy społecznej oraz nauki, a w szczególności przeciwdziałanie defaworyzacji społecznej poprzez astronomię, meteorologię, ekologię i inne pokrewne nauki ściśle na rzecz społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich i małomiasteczkowych, a zwłaszcza dzieci, młodzieży oraz członków stowarzyszenia”.

2.2 Formy realizacji

Cel statutowy realizowany był w następujących formach i zakresach zgodnie z § 6 Statutu Stowarzyszenia POLARIS – OPP:

- a) grupowe i indywidualne przeprowadzanie naukowych sesji obserwacyjnych zarówno w czasie dnia jak i nocy opartych na równouprawnieniu wszystkich ich uczestników oraz szerzących aktywne postawy,
- b) powoływanie działów tematycznych w zakresie różnorodnej tematyki odwołującej się bezpośrednio lub pośrednio do astronomii, przeciwdziałających defaworyzacji społecznej,
- c) przeciwdziałanie marginalizacji osób i popadaniu w patologie poprzez angażowanie ich w prace naukowe i dydaktyczne na polach astronomii, ekologii i meteorologii oraz innych dziedzin reprezentowanych przez działy tematyczne,
- d) podejmowanie działań w zakresie poprawy stanu środowiska naturalnego w kontekście ekologii na rzecz mieszkańców i przyrody rodzimej, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony ciemnego nieba,
- e) organizowanie przedsięwzięć edukacyjnych dla zainteresowanych ww. naukami, szerząc wzajemną współpracę i tolerancję kulturową,
- f) działalność wydawnicza w postaci publikacji opracowań, periodyków, książek, informatorów, stron internetowych i innych materiałów dot. tematyki działalności Stowarzyszenia,
- g) współpracę i wspieranie innych podmiotów organizacyjnych oraz osób indywidualnych działających w zakresie realizacji celu statutowego włącznie z udostępnianiem wyników działań Stowarzyszenia do własnych prac naukowych,
- h) prowadzenie badań naukowych w zakresie astronomii, ekologii i meteorologii oraz innych dziedzin reprezentowanych przez działy tematyczne przy zaangażowaniu młodzieży wiejskiej i zagrożonej patologiami,
- i) organizowanie programów, konkursów, projektów, akcji i innych prac przeciwdziałających defaworyzacji,
- j) wykonywanie analiz, pomiarów, prac badawczo-rozwojowych, usług

- specjalistycznych, makiet i modeli, szkiców, obserwacji technicznych i innych czynności dotyczących dziedzin reprezentowanych przez działy tematyczne angażujące do aktywności osoby zagrożone defaworyzacją społeczną,
- k) udzielanie pomocy merytorycznej, technicznej, społecznej, personalnej i doradczej na rzecz sektora społecznego, samorządowego i gospodarczego w zakresie dziedzin reprezentowanych przez działy tematyczne i angażujące do aktywności osoby zagrożone defaworyzacją społeczną,
 - l) podejmowanie działań związanych z „astroturystyką” przy zaangażowaniu osób pozostających w sferze defaworyzacji społecznej, włącznie z organizowaniem miejsc krótkotrwałego zakwaterowania,
 - ł) wynajmowanie lokali, nieruchomości, maszyn, urządzeń i innego sprzętu dla podmiotów, których działania dotyczą osób pozostających lub zagrożonych defaworyzacją społeczną.

Szczegółowy opis realizacji celu statutowego w rozdziale III.

2.3 Odpisy uchwał Zarządu

Przez okres 2023 roku Zarząd Stowarzyszenia POLARIS – OPP zbierał się łącznie 3 razy w następujących terminach i miejscach:

- 1) 31 marca 2023r. – Pszczyna.
- 2) 29 czerwca 2023r. – Mikołów.
- 3) 26 listopada 2023r. – Tychy.

W trakcie ww. zebrań podjęto łącznie **3 uchwały** o następującej treści:

Nr uchwały	Data podjęcia	Treść uchwały
ZZ/31/03/2023/A/15	31.03.2023	dot. uchwalenia terminów, miejsca i proponowanego porządku obrad Walnego Zebrania członków Stowarzyszenia POLARIS-OPP w 2023 roku
ZZ/2023/11/26/6/a/c.	26.11.2023	dot. przyjęcia nowych miejsc ochrony ciemnego nieba w Polsce w ramach Programu Ciemne Niebo Stowarzyszenia POLARIS – OPP
ZZ/2023/11/26/16/c.	26.11.2023	dot. przyjęcia Polityki ochrony dzieci w Stowarzyszeniu POLARIS - OPP

Pełna treść uchwał oraz protokołów z Zebrań Zarządu dostępna jest w siedzibie Stowarzyszenia POLARIS – OPP za pośrednictwem Sekretarza Zarządu.

2.4 Odpisy uchwał Walnego Zebrania

W 2023 roku miało miejsce tylko jedno Walne Zebranie członków POLARIS-

OPP, które podjęło łącznie **3 uchwały** dot. następujących sfer działalności:

Lp.	Nr uchwały	Treść uchwały
1.	WZ/27/05/2023/A/5.	dot. Sprawozdania z działalności Stowarzyszenia POLARIS-OPP za 2022 rok
2.	WZ/27/05/2023/B/6b.	dot. zatwierdzenia protokołu z kontroli Stowarzyszenia POLARIS-OPP za 2022 rok
3.	WZ/27/05/2023/C/7	dot. wysokości składek członkowskich na okres 2023/2024

2.5 Odpisy uchwał Komisji Inspekcyjnej

W 2023 roku miało miejsce jedno zebranie Komisji Inspekcyjnej Stowarzyszenia POLARIS-OPP:

a) 26.11.2023r. – Sopotnia Wielka.

na którym Komisja Inspekcyjna nie podjęła żadnych uchwał.

Jednocześnie z uwagi na problemy zdrowotne osób wchodzących w skład Komisji Inspekcyjnej, kontrola Stowarzyszenia POLARIS – OPP została wykonana zamiejscowo w Rybniku w dniu 21.12.2023r. Inspekcja sanitarna (inspekcja pomieszczeń siedziby Stowarzyszenia POLARIS – OPP) została przeniesiona na 2024 rok.

Protokół dostępny jest za pośrednictwem Przewodniczącej Komisji Inspekcyjnej.

2.6 Informacje dodatkowe

24 sierpnia 2023 roku Stowarzyszenie otrzymało od osób fizycznych w darowiźnie nieruchomość zlokalizowaną w Sopotni Wielkiej, w postaci działki budowlanej o numerach 3491 o pow. 0,0391 ha.

5 września 2023 roku Stowarzyszenie złożyło wniosek na zbiórkę publiczną (nr 2023/3865/OR) na cele związane z ochroną ciemnego nieba (OKZŚ w Toruniu).

3 i 6 listopada 2023 roku w Sopotni Wielkiej przeprowadzona została kontrola z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach, która zakończyła się pozytywnie (bez zastrzeżeń wobec prowadzonej działalności Stowarzyszenia).

III. Wykaz głównych działań statutowych

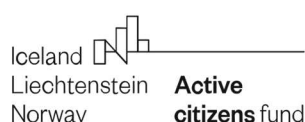
3.1 Projekty

3.1.1 Własne³

Stowarzyszenie POLARIS – OPP złożyło w 2023 roku **1 wniosek** na projekty dotacyjne (sygn. wew. akt – *Faye*) do jednej instytucji krajowej, który otrzymał zgodę na finansowanie. Natomiast na przestrzeni 2023 roku kontynuowane były także projekty dotacyjne *Xólotl* z 2021 roku oraz *Yanyan*, *Brorsen* i *Crommelin* z 2022 roku.

Specyfika projektów dotacyjnych prowadzonych przez Stowarzyszenie POLARIS – OPP w 2023 roku:

- ***Xólotl* [XØL]** - okres realizacji od 1 października 2021r. do 30 września 2023 roku. Tytuł projektu: "Racjonalna polityka oświetleniowa w praktyce". Dotujący: konsorcjum w składzie: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego, Fundacja Edukacja dla Demokracji i Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Projekt finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele - Fundusz Regionalny. Projekt dotyczył rzadko poruszanej jeszcze

w Polsce tematyki zanieczyszczenia sztucznym światłem, jako jednego z bardzo szybko postępujących zagrożeń środowiska naturalnego (tzw. "ekologii nocy"). W Norwegii i Słowenii istniały już od dawna (2014 i 2007) krajowe ustawy ograniczające ten problem. W Polsce niestety jeszcze nie. Założeniem tego projektu było utrzymanie i wsparcie oddolnej idei mieszkańców i mieszkańek, określonej roboczo mianem "racjonalnej polityki oświetleniowej" z terenu Gminy Jeleśnia, poprzez przeniesienie dobrych praktyk z ww. państw. Chcieliśmy metodą partycypacji obywatelskiej podjąć się próby opracowania pierwszej w kraju uchwały krajobrazowej na rzecz gwieździstego nieba. W tym celu został utworzony międzynarodowy komitet naukowy, zainicjowane warsztaty oraz rada dialogu społecznego (z udziałem NGO, JST, MSP oraz młodzieży!) na rzecz ekologii nocy w Sopotni Wielkiej. Efektem była konsolidacja różnych grup społecznych, utrzymanie partnerstw, innowacyjna forma poprawy ochrony środowiska nocnego, a także zwiększenie bezpośredniego zaangażowania blisko 500 osób i 150 gospodarstw. W 2023 roku uzyskano największe efekty w postaci uchwalonej przez Radę Gminy

³ realizacja projektów zgodna z § 6 Statutu Stowarzyszenia POLARIS – OPP.

Strategii Rozwoju Gminy Jeleśnia, w której zostały ujęte zapisy czynnej ochrony ciemnego nieba na terenie sołectwa Sopotnia Wielka jak i rozszerzenie tej inicjatywy na inne miejscowości tej gminy. Stało się to za sprawą zabiegów ze strony rady dialogu społecznego na rzecz ekologii nocy w Sopotni Wielkiej jak i wcześniejszej, pozytywnej opinii Komisji Rozwoju, Handlu i Rzemiosła Gminy Jeleśnia. Tym samym więc zamiast kontrowersyjnej i trudnej do wdrażania uchwały krajobrazowej, postawiono na zrównoważony rozwój w kierunku astroturystyki z elementami ochrony ciemnego nieba. Przypieczętowaniem tego sukcesu było dodatkowo uzyskanie pierwszego w Polsce i 10. w Europie tytułu International Dark Sky Community z USA, nadanego przez Dark Sky International (dawniej IDA) i ogłoszonego oficjalnie 11 listopada 2023 roku. Niniejsze wydarzenia zostały poprzedzone ponownie szeregiem różnych aktywności i licznych aktywności, jak modernizacyjne warsztaty oświetleniowe przeprowadzone na łącznej liczbie 175 gospodarstw, kolejna wizyta studyjna w Słowenii i częściowo w Chorwacji, XI Festiwal Ciemnego Nieba z udziałem gości z Norwegii czy liczne prelekcje, panele eksperckie, a także kampania informacyjna i wiele innych.

- **Yanyan [YAN]** – okres realizacji od 1 maja 2022r. do 31 grudnia 2023r. Tytuł projektu: "De revolutionibus". Dotujący: Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Projekt „De Revolutionibus” to swoistego rodzaju aktywność w wymiarze ogólnokrajowym, realizowana m.in.

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
NOWEFIO na lata 2021-2030

w trakcie szczególnego - Roku Kopernika. Celem tego przedsięwzięcia było pobudzenie aktywności i zachęcenie do rozwijania czynnej pasji wśród rodzin po okresie pandemii COVID 19. Cel ten został w pełni zrealizowany obejmując działaniami ponad setkę rodzin, a co najmniej 60 z nich było stałymi uczestnikami różnych aktywności na przestrzeni 2022 i 2023 roku. Dodatkowym elementem nieprzewidywalnym wcześniej we wniosku był niewątpliwie konflikt zbrojny w Ukrainie, co spowodowało także nie tylko pojawienie się uczestników tego kraju w trakcie zjazdów i warsztatów konstruktorskich (ok. 6 rodzin/uczestników głównie w 2022 roku), ale i również spowodowane z tego powodu reperkusje gospodarcze jeszcze bardziej przekonały nas o konieczności ułatwiania dostępu do rozwoju pasji poprzez bezpłatne użyczenie sprzętu czy wsparcie naukowców. Aż 85 przeprowadzonych meetingów, z których większość została zarejestrowana i udostępniona na kanale YouTube, wskazuje niezaprzeczalnie aktywność i pomyślną realizację zaplanowanych działań. Przez oba wspomniane lata przeprowadzono blisko 2000 godzin efektywnych warsztatów i obserwacji nieba na ponad 40 użyczonych urządzeniach optycznych, a efekty i zaangażowania w postaci wystawy pod sferycznym namiotem odwiedziło blisko 700 osób. Podsumowaniem, z którego jesteśmy zadowoleni jest niewątpliwie podwójna ankieta końcowa wskazująca w 10 stopniowej skali satysfakcji, że znaczna większość uczestniczących rodzin zaznaczyła wynik między 7 a 10 punktów (z przewagą na ten ostatni).

- **Brorsen [BRO]** - okres realizacji od 1 lipca 2022r. do 31 grudnia 2023r. Tytuł: "Light Pollution Think Tank - LPTT". Dotujący: Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. LPTT to interdyscyplinarna grupa naukowców, działaczy NGO, osób reprezentujących podmioty

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018–2030 PROO

samorządowe czy spółki gospodarcze. Administrowaniem przedsięwzięcia zajmowało się oficjalnie Stowarzyszenie POLARIS-OPP Program Ciemne Niebo Polska, jednak skład tego zespołu wykraczał znacznie poza ramy tylko jednej organizacji. To wyjątkowy przykład międzywydziałowego i międzyinstytucjonalnego zespołu, który skonsolidował wysiłki na rzecz dobra wspólnego, jakim jest ochrona naturalnej ciemności nocy i redukcja zjawiska zanieczyszczenia sztucznym światłem w Polsce. Przedsięwzięcie miało na celu wspomóc środowisko związane z problematyką zanieczyszczenia sztucznym światłem w Polsce, toteż dodatkowo został ogłoszony mini konkurs na opracowanie logo tej inicjatywy społeczno-naukowej. Informacje na ten temat pojawiły się zarówno na dedykowanej (obowiązkowej) stronie informacyjnej przedsięwzięcia finansowanego z PROO 4: <https://www.polaris.org.pl/projekty/syg-brorsen-w-realizacji>, ale także w serwisach noc.edu.pl czy fanpage FB ciemneniebo.pl. Przez blisko półtora roku zespół ten konsolidował swoje wysiłki ku przygotowaniu się do tak koniecznych zmian w przepisach prawa i zachęcał (wzorem innych krajów) do podjęcia inicjatywy ustawodawczej. W tym celu przede wszystkim podnoszono świadomość społeczną problemu, który nie jest monitorowany przez żadne instytucje państwowe. Wydano multidyscyplinarny poradnik, szeroko promowany Raport na temat stanu zanieczyszczenia światłem w Polsce, pakiety edukacyjne LP-kit, a także zorganizowano VII edycję Ogólnopolskiej Konferencji nt. Zanieczyszczenia Światłem z elementami otwartych działań społecznych (wystawa modeli planet w kilku miejscach Torunia dla szerokiej grupy odbiorców). Kluczowym działaniem były także pomiary i kalibracje nowo zakupionych urządzeń do określania skali problemu metodą samodzielną (fotometri SQM, TESS, spektrometr itp.). Zrealizowano wizytę studyjną w Słowenii, zacieśniając kontakty z naukowcami i działaczami za granicą. Na mapę obszarów ochrony ciemnego nieba dodano 4 nowe lokalizacje, w których podejmuje się świadome kroki ku redukcji zanieczyszczenia światłem (okolice obserwatoriów w Ostrowiku, Wrocławiu i Białkowie, a także lokalizacja we wsi Tyskowa). Wartością dodaną przedsięwzięcia było uzyskanie przez Sopotnię Wielką (biuro programu) pierwszego w Polsce i 10. w Europie tytułu International Dark Sky Community z USA, co było również wspólną pracą całej organizacji POLARIS-OPP i jej ekspertów z LPTT. Wynikiem końcowym całego przedsięwzięcia jest wspólna decyzja naszej organizacji, jak i grona naukowego uczestniczącego w działaniach, o potrzebie wspólnego powołania odrębnej fundacji, tak jak to ma miejsce w większości think tanków. Był ten będziemy tworzyli wspólnie z innymi podmiotami i instytucjami, aby jeszcze bardziej zwiększyć możliwości i poszerzyć grono eksperckie w tym zespole.

- **Crommelin [CRO]** – okres realizacji: 09 maja 2022r. do maksymalnie 2 lat. Tytuł projektu: „Uruchomienie punktu informacji o ASTROTURYSTYCE wraz z OZE na terenie Stowarzyszenia POLARIS-OPP w Sopotni Wielkiej”. Dotujący: Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego poprzez Stowarzyszenie LGD „Żywiecki Raj”. Operacja inwestycyjna, która miała na celu uruchomienie pierwszego w regionie punktu informacyjnego o astroturystyce i ochronie ciemnego nieba, została zrealizowana na przestrzeni 2022 i 2023 roku.

**„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”.**

Powstała pierwsza w regionie instalacja paneli fotowoltaicznych, wykorzystująca nowatorskie rozwiązania oparte na modelu heliografu Campbella-Stockesa. Wraz z tą instalacją zbudowano również solar-tracker na terenie ogródka pomiarowo-dydaktycznego ASTROMETEO w Sopotni Wielkiej. Oprócz ochrony ciemnego nieba przed zanieczyszczeniem sztucznym światłem nocą, miejsce to stało się kolejną atrakcją, podnoszącą świadomość na temat korzyści z racjonalnego wykorzystania światła słonecznego. Przedstawiono w ten sposób nowatorską instalację OZE, bazującą na naturalnym świetle dziennym, która jest jedyną tego rodzaju atrakcją turystyczno-edukacyjną w regionie. Punkt informacyjny o astroturystyce działa przez cały rok, a jego funkcjonowanie jest wspierane przez pompę ciepła oraz instalację fotowoltaiczną w siedzibie POLARIS-OPP. W wyniku dokonanej inwestycji instalacja paneli fotowoltaicznych da efektywność na poziomie 10 kWp zaś pompa ciepła dostarczy ok. 16 kW energii cieplnej, w wyniku czego siedziba pełniąc rolę obiektu obsługi turystycznej jak i funkcję świetlicy wiejskiej, zaoszczędzi emisji ok. 2400 kg popiołu, 160 kg pyłu, 280 kg SO₂, 48 kg NO_x oraz 16 ton CO₂ na rok. Refundacja poniesionych nakładów została dokonana przez UMWS dopiero z początkiem 2024 roku.

- **Faye [FAY]** – okres realizacji: 01.08.2023r. - 30.12.2023r. Tytuł projektu: „Sala Wielofunkcyjna 2023 w Sopotni Wielkiej”. Dotujący: Urząd Gminy Jeleśnia. Dzięki uzyskanemu dofinansowaniu w ramach tego zadania publicznego, Stowarzyszenie POLARIS-OPP zdołało zrealizować znaczący krok w dalszym rozwoju Sali Wielofunkcyjnej, poszerzając ją o nowe punkty aktywizacji w opracowanej dokumentacji inwestycyjnej. Działania te skierowane były na wzmocnienie programu profilaktyki antyalkoholowej, co ma bezpośrednie przełożenie na poprawę jakości życia młodych mieszkańców Sopotni Wielkiej i okolic. Dzięki dofinansowaniu, organizacja wdrożyła również dywersyfikację źródeł przychodu składając wniosek o rozbudowę poddasza. Środki finansowe zostały przeznaczone na utrzymanie oraz dalszy rozwój ostatniego piętra ZS nr 4, gdzie planuje się utworzenie naukowego figloparku z salą sensoryczną. Ten innowacyjny projekt ma za zadanie nie tylko zapewnić młodzieży atrakcyjne

miejsce do nauki i zabawy, ale również stanowić źródło dodatkowych przychodów dla Stowarzyszenia jak i szkoły w przyszłości. Realizacja tej koncepcji jest możliwa dzięki staraniom zespołu oraz wsparciu finansowemu od darczyńców i z funduszy, które poszerzają potencjał i znaczenie przedsięwzięć edukacyjnych i społecznych prowadzonych przez POLARIS-OPP. Uzyskane dofinansowanie nie tylko umożliwiło kontynuację tej koncepcji istnienia Kompleksu Wielofunkcyjnego, ale również otwiera drogę do przyszłego rozwoju i wzmocnienia działalności Stowarzyszenia na rzecz społeczności lokalnej. W ciągu tych kilku miesięcy odbyły się również liczne warsztaty, wycieczki, zajęcia naukowo-dydaktyczne czy prelekcje zapraszanych gości na sali SWF, jak i w jej otoczeniu (Obserwatorium Astronomiczne, wystawa, część biblioteczna itp.). Około 50 uczestników z Gminy Jeleśnia miało dzięki temu możliwość skorzystać z ciekawych zajęć, a przez to ograniczyło kontakt z alkoholem oraz bierność spędzanie czasu wolnego.

3.1.2 Obce⁴

W 2023 roku Stowarzyszenie POLARIS-OPP nadal wspierało Fundację Satelitarną Polarisu w podejmowaniu wysiłków na rzecz osób dotkniętych kryzysem wojennym w Ukrainie za pośrednictwem młodzieżowego projektu Gest Solidarności (EKS). Projekt nie ograniczał się do jednorazowego działania, ale obejmował szereg inicjatyw mających na celu aktywizację młodzieży uchodźczej z Ukrainy w ramach wspólnych przedsięwzięć związanych z astronomią, naukami ścisłymi itp. Były to obszary wiedzy wspólne dla obu kultur, narodowości i terytoriów, gdyż niebo nad oboma krajami jest przecież takie samo. Stowarzyszenie POLARIS-OPP miało nieformalną rolę, polegającą na udostępnieniu przestrzeni lokalowej, zasobów personalnych oraz technicznych, aby zapewnić miejsce na spotkania i zajęcia prowadzone przez młodzież z Ukrainy i grupę inicjatywną koordynującą ten projekt. W 2023 roku projekt został rozliczony poprawnie i zaakceptowano sprawozdanie końcowe przez agencję wykonawczą Komisji Europejskiej.

3.2 Programy

W 2023 roku funkcjonowały następujące programy własne POLARIS-OPP, powołane przez Zarząd Stowarzyszenia w celu skuteczniejszej realizacji działań statutowych:

„Przybliżmy Dzieciom Niebo” – w 2023 roku program opierał się w głównej mierze o projekt Yanyan, a tym samym popularne i realizowane nadal tzw. „Meetingi z teleskopami (MzT), w których uczestniczyło wiele rodzin, posiadających teleskopy i inny sprzęt obserwacyjny ze Stowarzyszenia POLARIS – OPP. Część z nich odbywało się zdalnie, ale coraz więcej aktywności

⁴ realizacja projektów obcych zgodna z § 6 Statutu Stowarzyszenia POLARIS – OPP.

miało miejsce także bezpośrednio zarówno w Sopotni Wielkiej jak i innych miejscowościach. Na szczególną uwagę zasługują liczne pokazy nieba realizowane dla grup dzieci i młodzieży w ramach kolonii wakacyjnych na Żywiecczyźnie (regularne pokazy i obserwacje dla biur turystycznych, wycieczek, hoteli czy pensjonatów), które na stałe do swoich ofert pobytowych wpisały zajęcia z astronomii obserwacyjnej. W tym celu powstały regularne programy pokazowe i dofinansowano sprzęt optyczny w nowe akcesoria czy pomoce dydaktyczne. Dużym zainteresowaniem cieszyły się także pokazy podczas XI Festiwalu Ciemnego Nieba w Sopotni Wielkiej, kiedy to pierwszy raz od dłuższego czasu udało się trafić terminowo w praktycznie bezchmurne niebo. Nietypowym sposobem przybliżania nieba były także niewątpliwie coraz powszechniejsze na nowo Astroeventy czy Piknik z Astronomią (w Krakowie, Chalinie, Toruniu, Koszalinie, Olsztynie, Bielanach Wrocławskich i innych), które zgromadziły najwięcej zainteresowanych rodzin z dziećmi i nie tylko. Regularnie prowadzona była współpraca i popularyzacja tematyki zgłębiania kosmosu i obserwacji nieba przy udziale studentów i studentek z kół astronomicznych we Wrocławiu, Warszawie czy Toruniu, ale i także we współpracy z kołem astronomicznym z Liceum Ogólnokształcącego w Żywcu. Pod koniec 2023 roku zarząd POLARIS-OPP wprowadził szeroką politykę ochrony dzieci w związku ze zbliżającą się zmianą przepisów dot. tzw. ustawy „lex Kamilek”. Oszacowano, iż w 2023 roku Program objął działaniami około 2500 dzieci.

„**Ciemne Niebo**” – na przestrzeni 2023 roku program zaliczał się do jednego z najaktywniejszych działań statutowych naszej organizacji, a to za sprawą kontynuacji projektu Brorsen oraz Xolotl, w przypadku których, kulminacyjny etap realizacji i uzyskiwania efektów długofalowych przypadł właśnie na 2023 rok. Tym samym więc można uznać, że zainicjowane w 2019 roku przez Program Ciemne Niebo wysiłki ku konsolidacji środowiska naukowego, związanego z szeroko pojętą problematyką zanieczyszczenia sztucznym światłem zakończyły się sukcesem, w postaci powstania częściowo ustrukturyzowanej grupy działaczy i ekspertów pod wspólnym szyldem Light Pollution Think Tank, liczącej ponad 10 aktywnie zaangażowanych osób. Świadczy o tym pomyślnie zakończona realizacja projektu Brorsen i dalsze, samodzielne już wysiłki w kierunku powstania podmiotu eksperckiego, mającego za zadanie realizować działania przeciwdziałające zjawisku light pollution w Polsce. Drugim wielkim sukcesem łączącym się również z grupą ww. naukowców jest uzyskanie przez Sopotnię Wielką tytułu IDSC. To zasługa przede wszystkim inicjatywy oddolnej osób zaangażowanych w działalność rady dialogu obywatelskiego na rzecz ekologii nocy, ale i także współpraca z samorządem i praca w terenie grupy koordynatorów ze Stowarzyszenia POLARIS – OPP z samymi mieszkańcami i mieszkankami w celu ograniczenia ucieczki zbędnego światła w niebo. Nowym wydarzeniem na kartach programu była niewątpliwie organizowana zbiórka publiczna na rzecz ochrony ciemnego nieba w Toruniu podczas Światowego Kongresu Kopernikańskiego i kolejnej już edycji Ogólnopolskiej Konferencji nt. Zanieczyszczenia Światłem. Pomimo niewielkiego efektu finansowego (zebrano niewiele ponad 500zł.), o problemie LP na ulicach miasta (w tym także na toruńskim rynku), dowiedziało się ponad 3 tys. osób, co było poddane analizie za pośrednictwem ilości rozdanych ulotek i udzielonych informacji zainteresowanym. Do zwiększenia efektu oddziaływania użyto po raz kolejny modeli planet z projektu Orbital z 2019 roku. W dalszej perspektywie

rozwojowej są także zainicjowane, nowe punkty ochrony ciemnego nieba w Polsce, a także silny ruch w kierunku wprowadzenia przepisów o redukcji zanieczyszczenia światłem w naszym kraju, jednak ciężar tych aktywności będzie już bardziej delegowany na nowy podmiot, jakim ma być fundacja LPTT z uwagi na poczynione kroki lobbingowe. Przyczynkiem takiego stanu rzeczy było czynne zainteresowanie Rzecznika Praw Obywatelskich problematyką konferencji OKZŚ i zaplanowane w Biurze na 2024 spotkania oraz konferencje na ten temat, a także wzór i dobre efekty wysiłków legislacyjnych płynące chociażby ze Słowenii, gdzie odbył się wyjazd studyjny Stowarzyszenia POLARIS – OPP w 2023 roku z udziałem naukowców z LPTT. Pod koniec 2023 roku końca dobiegały także prace nad nową, kolejną już odsłoną serwisu www.ciemnieniebo.pl a także rozpoczęła funkcjonowanie domena lptt.org.pl bazująca m.in. na efektach poprojektowych z przedsięwzięcia o sygn. Brorsen. W 2023 roku Program objął bezpośrednio działaniami ok. 4 tys. osób.

„Wyjazdowa Grupa Wykładowa – WGW” – program ten pomimo schyłkowego okresu realizacji pojedynczych wykładów wyjazdowych, w roku 2023 miał się jednak bardzo dobrze. Działo się tak za sprawą licznych prelekcji on-line, prowadzonych już coraz częściej w wersji hybrydowej, ale i także ponownym rozkwitem działalności popularyzatorsko-edukacyjnej w ramach podprogramu ASTROEVENTS.PL Do łask wróciły długoterminowe wystawy dydaktyczne, takie jak „Misja po Układzie Słonecznym” czy „De revolutionibus” i choć ta druga w trybie stacjonarnym zlokalizowana została w Sopotni Wielkiej, to odwiedziło ją na przestrzeni 2023 roku rekordowe, 758 osób z przeróżnych części Polski i spoza granic kraju, co stało się swoistego rodzaju „wyjazdową” formą popularyzacji nauk ścisłych związanych z szeroko pojętą astronomią i kosmosem.

Stosując statystykę z lat ubiegłych, w 2023 roku przeprowadzono łącznie ponad 700 prelekcji przy zaangażowaniu 84 prelegentów/ koordynatorów. W pracy WGW na przestrzeni 2023 roku najczęściej angażowali się: WITKA, FIEKR (~300 prelekcji), BONPA, NAWPI, NAWWO, PIEAL (~230 prelekcji), NAWJU, KEDJA, NOGWO, OLEGR (~50 prelekcji), NAWEL, SKWKR, KOPKO (~15 prelekcji). W statystykach standardowo przyjęto zasadę: 1 wyjazd WGW = jedna prelekcja + 1 za każdą 1 h. działań/wystąpień/szkożeń itp. lub $x \cdot n$ za Astroeventy i Pikniki z Astronomią, w których podczas jednej godziny wyszkolono więcej niż jedną grupę, gdzie litera n oznacza ilość przeszkolonych grup.

„1000+ na dział” – rok 2023 był dla tego programu równie owocny, co w poprzednim, a nawet bardziej obfity biorąc pod uwagę rozwijającą się na nowo gałąź działań odpłatnych statutowych. Z bardziej znaczących działań rozwojowych należy wskazać niewątpliwie

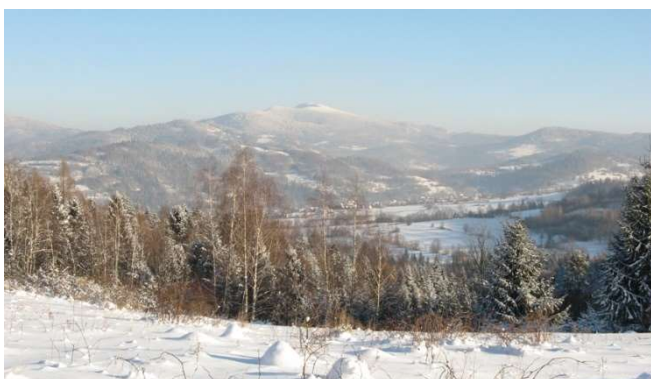
dofinansowanie młodego działu automatyki w urządzenie solar-tracker i podzespoły, kolejne urządzenia optyczne i akcesoria wykorzystywane w ramach działu obserwacyjnego, zakupy na rzecz działu PR (w tym także końcowe dofinansowanie z proj. Xølotl rozwoju osobistego koordynatorki), a kończąc na całej gamie wyposażenia wraz ze środkami trwałymi, którymi w 2023 roku zarządzał dział techniczny (pompa ciepła, instalacja fotowoltaiczna, elementy wyposażenia Astroeventów itp.). Podobnie jak w 2022 roku nie praktykowano bezpośrednich wniosków o dofinansowanie

indywidualne, lecz podobnie jak w poprzednich latach, realizowane były działania projektowe lub zadania odpłatne mające na celu wsparcie konkretnych ścieżek rozwoju lub działań inwestycyjnych. Stale utrzymywano wsparcie podstawowego zaplecza działu informatycznego, administracyjno-księgowego czy też wolontariuszy udzielających się w ramach działu lokalnego SOP. Najniższą aktywność wykazał dział artystyczny (pomimo doposażenia w wystawę i nowe materiały), jak również audiowizualny i fizyczny. Łączna kwota korelująca z działalnością działów tematycznych POLARIS-OPP oscylowała na przestrzeni 2023 roku w okolicach 135 000 zł.

3.2 Zjazdy oficjalne

Na przestrzeni 2023 roku odbyły się:

Ferie zimowe w województwie śląskim przypadały w 2023 roku oficjalnie od 16 do 29 stycznia, jednak nasza organizacja zapraszała do udziału w szeregu atrakcji aż do końca lutego 2023r. Zajęcia dedykowane były przede wszystkim rodzinom z dziećmi, ale i także dorosłym oraz starszym pasjonatom (niekoniecznie tylko astronomii). Odbyły się warsztaty z

programowania dla zaawansowanych i młodszych uczestników, prezentacja kolekcji meteorytów w połączeniu z obserwacjami komety C/2022 E3 (ZTF), pokazy teleskopowe i zwiedzanie kopuły w ramach dni otwartych Obserwatorium Astronomicznego w Sopotni Wielkiej, a nawet debata publiczna o ochronie ciemnego nieba z hasłem "jasna kawa pod ciemnym niebem" (z degustacją dla dorosłych), czy sklejanie papierowych modeli kosmicznych wg wzorów NASA jako zapowiedź wycieczki do Planetarium Śląskiego Parku Nauki w Chorzowie na inaugurację wystawy pod patronatem Konsulatu USA w Krakowie. Jednym słowem – były to "astronomiczne ferie zimowe 2023", w których wzięło udział blisko 300 osób.

W ramach projektu "Racjonalna polityka oświetleniowa w praktyce", po raz pierwszy na tak dużą skalę realizowaliśmy szereg działań popularyzatorskich i dydaktycznych z zakresu redukcji zanieczyszczenia sztucznym światłem w Sopotni Wielkiej oraz on-line. Działania te przybrały charakter zjazdu w terminie 15-22 kwietnia 2023r., a wszystko to odbywało się w okresie **Międzynarodowego Tygodnia Ciemnego Nieba 2023**, kiedy to w wielu krajach i regionach świata podejmowane były aktywności mające na celu tzw. ochronę przed utratą piękna nocnego widoku gwiazd i nie tylko. Pierwszy raz jednak na terenie Sopotni Wielkiej (pretendującej do tytułu International Dark Sky Community), odbyły się tak liczne działania bezpośrednie jak i on-line, do których można zaliczyć m.in.: edukację w formie prelekcji naukowców i specjalistek, spotkania w gronie ekspertów Light Pollution Think Tank, wizyty i konsultacje osób z rady dialogu społecznego na rzecz ekologii nocy w gospodarstwach, warsztaty oświetleniowe prowadzone wokół domów przez elektryków, goszczenie zamiejscowych grup zorganizowanych z zajęciami o ochronie ciemnego nieba, pokazy nieba czy dyżury w ramach podprojektu "Observatorium", polegających na monitoringu zmiany społecznej pod względem dobrych i złych praktyk w oświetleniu zewnętrznym na terenie Sopotni Wielkiej i w jej okolicach oraz wiele innych. Wszystko to było dodatkowo relacjonowane na żywo i prezentowane w formie bezpłatnej i otwartej dla wszystkich zainteresowanych osób wg. grafiku, który był systematycznie aktualizowany na naszym profilu FB.

Majówka z Astronomią 2023

Już od 29 kwietnia 2023r. w Sopotni Wielkiej rozpoczął się doroczny zjazd pt. **Majówka z astronomią**, który tym razem trwał aż 5 dni, czyli do 3 maja 2023r. Tematem przewodnim był oczywiście Rok Kopernika i realizacja projektu "De revolutionibus", współfinansowanego ze środków Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030. Wszystkich zainteresowanych zaprosiliśmy do wspólnego zaprojektowania i wykonania jubileuszowej wystawy o szeroko rozumianym kosmosie, wraz z dokończeniem jedynej w swoim rodzaju mapy nieba z klocków LEGO. Wystawa była wzbogacona o prace młodzieży lokalnej w mini-konkursie pt. "Kartka urodzinowa dla Mikołaja Kopernika", którą dzieci i ich rodzice wykonywali z okazji 550. rocznicy urodzin Wielkiego Astronoma. Wśród prac konstruktorskich znalazły się także modele egzoplanet, które uczestniczące w projekcie rodziny dostarczały osobiście lub za pośrednictwem kurierów do Sopotni Wielkiej. Obserwowaliśmy także ciemne niebo i słuchaliśmy prelekcji na żywo w wersji hybrydowej takich gości jak:

29 kwietnia godz. 20:00 - Damian Jableka, wice dyrektor Planetarium Śląskiego Parku Nauki, prelekcja „Mapa nieba”.

30 kwietnia godz. 19:00 - dr Igor Kudzej, Vihorlacka hvezdaren oraz Robert Bury, Stowarzyszenie Horyzonty (on-line), prelekcja „Obserwatorium Biały Słoń (Pop Ivan)”.

1 maja godz. 20:00 - dr Elżbieta Kuligowska (OA UJ), Urania - Postępy Astronomii, prelekcja „Zorza polarna”.

2 maja godz. 20:00 - Przemysław Mikołajczyk, Instytut astronomiczny Uniwersytetu Wrocławskiego, prelekcja „100 lat efektu fotoelektrycznego”.

3 maja godz. 20:00 - dr Sylwester Kołomański, Instytut Astronomiczny UW, prelekcja „Co jest nie tak z Wenus?”.

Tradycyjnie także zaprosiliśmy do zwiedzania okolic Sopotni Wielkiej w ramach corocznego spaceru "czystym szlakiem", a na dzień 03 maja 2023r. godz. 12:00, Zarząd Stowarzyszenia POLARIS - OPP wyznaczył I termin Walnego Zebrania członków (sprawozdawcze), jednak z uwagi na zbyt małą liczbę osób uprawnionych do głosowania, wiążący okazał się termin II dopiero 27 maja 2023r.

Kolejny, **Długi weekend**, ale tym razem przypadający w czerwcu 2023r. był okazją do ponownego spotkania na terenie Sopotni Wielkiej. Był on symbolicznym otwarciem "sezonu astro-turystycznego", gdzie m.in. zaproponowaliśmy aż cztery ciekawe wydarzenia związane z szeroko pojętą astronomią i kosmosem. Pierwszą z nich była symulacja zespołowej misji na

pokładzie Młodzieżowej Stacji Kosmicznej YSS w piątkowe popołudnie o godz. 14:00. Można było jak zwykle zobaczyć pamiątki po wizycie astronauty z NASA, ale i nieprezentowane jak dotąd u nas materiały przekazane przez śp. Mirosława Hermaszewskiego, z którym mieliśmy przyjemność współpracować podczas Astroeventów czy projektu "Wszechświat na wsi". W tym samym dniu, 9 czerwca o godz. 21:00 zorganizowane zostały także obserwacje planety Wenus i Mars w pobliżu gromady gwiazd M44 w gwiazdozbiorze Raka. Dla osób uczestniczących w projekcie "De revolutionibus" - udział był bezpłatny wraz z wejściem na kopułę Obserwatorium Astronomicznego. Podobnie działo się dzień później, kiedy to dosyć późno, bo ok. godz. 2:30 w nocy podjęliśmy próbę obserwacji planety Saturn nieopodal Księżyca, jednak pogoda nie okazała się już tak łaskawa. Długi weekend czerwcowy to czas podsumowań prelekcją on-line w ramach Meetingów z teleskopami, kiedy to już po powrotach do domów o godz. 20:00 mogliśmy się spotkać w programie Zoom z dr Elżbietą Kuligowską, która opowiedziała nam o "Nie-samotnych gwiazdach, czyli parach, grupach o gromadach". W działaniach na miejscu podczas tego zjazdu wzięło udział kilkadziesiąt osób.

XI Festiwal Ciemnego Nieba w 2023 roku zmienił formułę z jednonocnej obserwacji przy muzyce pod gwiazdami, na dwunocną imprezę, która tym razem przypadła w terminie 12-15 sierpnia 2023r. Warunki tego lata były wyjątkowo sprzyjające, gdyż dopisała nie tylko doskonała pogoda, ale był to dodatkowo długi weekend sierpniowy, podczas którego

wypada maksimum "spadających gwiazd" Perseidów (w dodatku wydarzenie miało miejsce bardzo blisko nowiu Księżyca). Dało nam to możliwość organizowania

obserwacji ciemnego nieba i warsztatów o tematyce redukcji zanieczyszczenia światłem w idealnych wręcz okolicznościach! Aby nie popełnić zeszłorocznego błędu pogodowego, zwiększone zostały szanse przewidujące plenerowe działania w dwie, a tak naprawdę aż trzy noce! W programie XI znalazły się m.in. spotkanie otwarte i dyskusja pod hasłem "Jasna kawa pod ciemnym niebem?", o ochronie ciemnego nieba z przedstawicielami Light Pollution Think Tank oraz Bevar Mørket z Norwegii i Društvo Temno nebo Slovenije; warsztaty Piotra Kucharskiego (Fundacja Terra Desolata) pt. "Świat Kopernika" czyli zajęcia, na których uczestnicy dowiedzieli się, jak wyglądał świat, w którym żył Mikołaj Kopernik, świat wielkiej zmiany, nowych odkryć i tajemniczych alchemików, w którym nowe idee powoli kruszyły dawny porządek, a nauka mieszała się z magią i zabobonem; warsztaty w formule stoisk z pakietami edukacyjnymi Light Pollution Think Tank, a wśród prezentujących byli m.in.: dr inż. Anna Kołton z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie (biologia roślin), dr inż. Przemysław Tabaka z Politechniki Łódzkiej (technika oświetleniowa), prof. dr hab. Krystyna Skwarło-Sońta z Uniwersytetu Warszawskiego (chronobiologia), doc. inż. Karolina Skorb z Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk (ekologia/zoologia/entomologia), dr Grzegorz Iwanicki z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (turystyka) oraz inni autorzy i autorki pakietów edukacyjnych (tzw. LP-kit); nocny spacer pomiarowy po obszarze CN-001 Sopotnia Wielka z możliwością skorzystania z różnych typów urządzeń jak SQM, TESS, luksomierze etc. W trakcie spaceru zaprezentowane i ocenione zostały wyniki warsztatów oświetleniowych, prowadzonych w ramach projektu "Racjonalna polityka oświetleniowa w praktyce"; zwiedzanie atrakcji Stowarzyszenia POLARIS - OPP: Młodzieżowej Stacji Kosmicznej YSS, kopuły Obserwatorium Astronomicznego, ogródka ASTROMETEO wraz z nowym nabytkiem w postaci solar trackera z elementami heliografu Campbella-Stokesa itp. Kulminacyjnym momentem, na który przybyło ponad 300 osób były otwarte pokazy nieba podczas nocy z 12/13 i 13/14 sierpnia 2023r. na Miejscu Obserwacyjnym nr 20 (Krzyżowski Groń), gdzie można było dostać się pieszo, własnym autem (po uzyskaniu przepustki na wjazd) lub w przypadku wnioskowania o wsparcie - także minivanem kursującym spod siedziby Stowarzyszenia POLARIS-OPP. W trakcie XI FCN odbyły się aż dwa koncerty wieczorno-nocne pod gwiazdami. Wybrany gatunek to: przestrzeń, ambient - duet: perkusja Kacper Skolik oraz gitara Krzysztof Hadrych. Absolwenci Duńskiej Akademii Muzycznej SDMK w Odense specjalizujący się w graniu ambientu i dawania dużej przestrzeni.

Ostatnim zjazdem oficjalnym w 2023 roku była **Listopadówka**, czyli doroczny, jesienny zjazd w Sopotni Wielkiej, który był bardzo szczególny i przede wszystkim bardzo symboliczny. Należy jednak od razu zaznaczyć, że nie chodzi tutaj tylko o święto narodowe 11 listopada, ale i wydarzenie, jakie oficjalnie wprowadziło nasz kraj na listę państw, posiadających w swoich granicach certyfikowane, międzynarodowe miejsca ochrony ciemnego nieba. Ogłoszenie uzyskania tytułu International Dark Sky Community dla Sopotni Wielkiej połączyliśmy z blisko 30-letnią działalnością naszej organizacji, a także współpracą z Gminą Jeleśnia i sołectwem Sopotnia Wielka. To moment, na który wiele osób czekało bardzo długo i wybrzmiał on właśnie oficjalnie w dniu 11 listopada 2023r. o godz. 12:00. Śmiało można powiedzieć, że to ukoronowanie wieloletnich starań nie tylko pasjonatów i zawodowych działaczy Stowarzyszenia POLARIS - OPP, ale i bardzo szerokiego grona osób z różnych stron i profesji, ze szczególnym uwzględnieniem naszych mieszkańców i mieszanek Sopotni Wielkiej.

Podczas tego krótkiego, aczkolwiek symbolicznego wydarzenia, na którą przybyło ok. 50 osób, odbyły się liczne przemówienia i pamiątkowe zdjęcia, a także odsłonięto nową tablicę o obszarze ochrony ciemnego nieba w Sopotni Wielkiej i uzyskanym tytule IDSC w USA. Zdaniem wielu znawców dziedziny zanieczyszczenia sztucznym światłem, to prestiżowe wyróżnienie w skali światowej, gdyż w samej Europie dotąd było tylko 9 lokalizacji (społeczności), które spełniły warunki wymagane do uzyskania tego tytułu. Wśród nich należy

wymienić m.in. ograniczenie emisji światła ponad linię horyzontu astronomicznego, redukcję światła o zimnej temperaturze barwowej czy w końcu rozwiązania techniczne eliminujące ucieczkę strumienia świetlnego w otoczenie, jak chociażby w przypadku iluminacji architektonicznej (zob. przykład modernizacja oświetlenia fasady kościoła w Sopotni Wielkiej na stronie www.ciemnieniebo.pl). Kluczowe były jednak trzy ostatnie lata, gdzie w ramach ww. projektu o syg. Xølotl, przeprowadzone zostały praktyczne warsztaty oświetleniowe z udziałem zespołu merytorycznego naszych działaczy i działaczek ze Stowarzyszenia POLARIS-OPP, ale i ze wsparciem zespołu technicznego, odpowiednio przeszkolonych i doświadczonych elektryków. Dzięki nim udało się zaangażować właścicieli ponad 160 gospodarstw, wokół których zmodernizowano oświetlenie zewnętrzne. Dodatkowo w szkoleniach i spotkaniach tematycznych łącznie udział wzięło blisko 800 osób, co na miejscowość liczącą niecałe 2 tys. mieszkańców jest naprawdę dużym osiągnięciem. Ostatnim krokiem było przyjęcie przez Radę Gminy Jeleśnia uchwały dot. Strategii Rozwoju na lata 2023-2030, w której wprost uwzględniono zapisy ochrony ciemnego nieba, czyli racjonalnej polityki oświetleniowej. Dokumenty te wraz z historią działań i linkami do zewnętrznych źródeł można znaleźć na podstronie dedykowanej obszarowi CN-001 na stronie www.ciemnieniebo.pl. Wszystkie te aspekty były szeroko omawiane podczas listopadowego zjazdu w Sopotni Wielkiej – „the first IDSC in Poland”.

3.4 Konkursy

W 2023 roku zorganizowane zostały następujące konkursy zewnętrzne, w których nagrody jak i obsługa administracyjną zapewniło Stowarzyszenie POLARIS-OPP lub też sprawowało jedną z tych ról we współpracy z innymi podmiotami bądź osobami:

Konkursy i zadania specjalne w ramach projektu De revolutionibus. ★ ★ ★

To kluczowe aktywności prowadzone głównie w toku realizacji meetingów z teleskopami, których uczestniczący rodziny bądź osoby indywidualne mogły zgłaszać się do ich samodzielnego wykonania. Polegały one np. na wykonywaniu określonych czynności w trakcie meetingu, rozwiązywaniu zadania, sfotografowaniu lub zaobserwowaniu konkretnego obiektu i innych działań, których szczegóły przedstawiali koordynatorzy prowadzący spotkanie. Autorzy najlepszych prac, bądź poprawnie wykonanych poleceń, mogli liczyć na dodatkowe akcesoria do prowadzenia obserwacji nieba wchodzące w skład zestawu z teleskopem, który użytkują, albo też dodatkowe materiały pomagające rozwijać swoją pasję do astronomii. W 2023 roku kontynuowana były aktywności polegające m.in. na organizowaniu samodzielnych obserwacji czy prowadzenia Meetingów z teleskopami, ale i także zadań manualnych jak chociażby konkurs na najciekawszą kartkę urodzinową z okazji Roku Kopernika 2023 czy model planety pozasłonecznej. Swoistego rodzaju nagrodą w postaci zaproszenia na pobyt w Sopotni Wielkiej otrzymały także rodziny uczestniczące w budowie dużej mapy nieba z klocków LEGO czy realizujące publiczne pokazy nieba w ramach inicjatywy „Witaj szkole z teleskopem”. Do zawodów i konkurencji realizowanych w tym trybie zgłosiło się i czynnie brało udział ponad 30 uczestników bądź całych rodzin.

3.5 Akcje, sympozja, konferencje

W 2023 roku Stowarzyszenie POLARIS-OPP realizowało następujące działania o charakterze przedsięwzięć zewnętrznych, skierowanych do ogólnopolskiego, ogólnoeuropejskiego lub ogólnoswiatowego grona odbiorców:

„Ogólnopolska Akcja 1,5% na astronomię” – od 2023 roku Akcja zmieniła nie tylko swoją nazwę, ale i logotyp z uwagi na zmianę wysokości odprowadzanego podatku z jednego na półtora procent zgodnie ze znowelizowanymi przepisami. Zmiana ta przyniosła pozytywny efekt także w poziomie pozyskanych odpisów za 2022 rok, gdyż suma zaskoczyła jak nigdy dotąd i na koncie Akcji znalazło się 17 941,90 zł. Pozwoliło to na podjęcie ważnej decyzji, iż od 2023 roku 10% z każdej zebranej sumy z Akcji Astroprocentu, zostanie przeznaczone na wsparcie funkcjonowania Light Pollution Think Tanku. Oprócz tego środki za ubiegły rok zostały wydatkowane częściowo i zasiliły m.in. utrzymanie domen, certyfikatów SSL i stron tematycznych kwotą 648 zł.; ufundowanie nagród dla szkół w ramach konkursu Astrolabium OA UJ (kwota 1900 zł.); wsparcie w uzyskaniu pierwszego w Polsce tytułu IDSC dla Sopotni Wielkiej w Gminie Jeleśnia (kwota 1557 zł.); wsparcie kolejnej edycji Konferencji Studenckich Kół Naukowych we Wrocławiu (kwota 1830 zł.); współfinansowanie zagranicznych delegacji z Polski na wydarzenia związane z ochroną ciemnego nieba (kwota 2386 zł.); a także skład i dodruk publikacji związanych z LPTT – multidyscyplinarnego poradnika oraz Raportu o zanieczyszczeniu światłem w Polsce (kwota 6218 zł.). Akcja uzyskała w 2023 roku odświeżoną stronę pod adresem www.astroprocent.pl i utrzymała niezmiennie zasady niefinansowania płac.

www.astroprocent.pl

3.6 Publikacje

3.6.1 Własne

Stowarzyszenie POLARIS – OPP wydało w 2023 roku następujące materiały w postaci publikacji własnych⁵:

- a) **Newslettery POLARIS-OPP** – podobnie jak w poprzednich latach opierały się głównie o elektroniczne powiadomienia przygotowywane za pośrednictwem social mediów oraz mailingu i wiadomości SMS na temat planowanych działań, zjawisk, spotkań i wydarzeń towarzyszących realizowanym aktualnie projektom itp. Materiały te ukazywały się z różną częstotliwością i głównie za sprawą działu PR odpowiedzialnego za komunikowanie działań Stowarzyszenia i miały charakter publikacji elektronicznych w myśl przepisów prawa prasowego.
- b) **„Meetingi z teleskopami”** – to publikacje na kanale You Tube, mające charakter odcinków realizowanych głównie w ramach projektów Yanyan oraz Xølotl. Cieszyły się one dużym zainteresowaniem z uwagi na prostotę przekazu i bezpośrednie formy tworzenia treści w trakcie transmisji online prowadzonych zarówno z obserwacji, jak i wykładów eksperckich. Na przestrzeni 2023 ukazało się łącznie 86 osobnych nagrań przeważnie w trybie dla posiadaczy linku lub dostępu do meetingów. Okresowo udostępniano także nagrania szerszemu gronu uczestniczących osób.
- c) **Sprawozdanie merytoryczne za 2022 rok** – podstawowa publikacja własna, będąca zestawieniem wszystkich najważniejszych wydarzeń, działań, prac i innych aspektów działalności Stowarzyszenia POLARIS-OPP. Na kilkunastu stronach opisywana jest cała tematyka funkcjonowania zgodnie ze schematem sprawozdawczym przyjętym przez Walne Zebranie kilka lat temu. Opracowanie to dostępne jest na stronie internetowej naszego Stowarzyszenia w dziale administracyjno-księgowym lub w siedzibie w Sopotni Wielkiej.
- d) **Sprawozdanie z działalności OPP za 2022 rok**, wcześniej funkcjonujące na stronie Departamentu Ekonomii Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a obecnie dostępne na stronach Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego – <https://sprawozdaniaopp.niw.gov.pl/> oraz w formie wydruku w siedzibie Stowarzyszenia w Sopotni Wielkiej.
- e) **strony internetowe** – na przestrzeni wspomnianego roku Stowarzyszenie posiadało następujące adresy, prowadzone przy zaangażowaniu działu informatycznego:
 - www.polaris.org.pl – Główna witryna organizacji, która prowadzona była na przestrzeni 2023 roku najintensywniej. Publikowano na niej wszelkie działania projektowe, jak i zadania odpłatne i nieodpłatne statutowe. Informowano o zjawiskach i spotkaniach, a także ogłaszano zjazdy, konkursy, pikniki z astronomią czy poszczególne działania w ramach projektów i przedsięwzięć dotacyjnych. Ponownie zaktualizowana i rozbudowana znacznie została część związana z zapleczem strony, przeznaczona dla użytkowników i uczestników Meetingów z teleskopami (dzięki projektowi Yanyan). Pojawiły się nowe podstrony projektowe, jak

⁵ wydawanie publikacji zgodne z § 6 Statutu Stowarzyszenia POLARIS – OPP.

na przykład przedsięwzięcie CRO, a także rozbudowywano informacje o działalności członkowskiej i oferty. Poszerzona znów została oferta użyczalni sprzętu Polarisu, założono listę nagrań z Meetingów z teleskopami z 2022 i 2023 roku oraz inne.

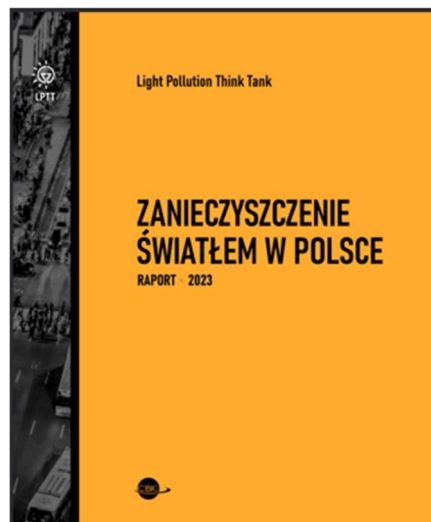
- www.astroprocent.pl – oficjalna i odrębna strona ogólnopolskiej akcji 1,5% na astronomie w 2023 roku zyskała nową szatę i odsłonę przed końcem zbiórki w kwietniu. Nawiązująca jednak do dotychczasowej funkcjonalności i układu zachowała wszystkich najważniejsze elementy menu wraz z nośnikami reklamowymi dla Akcji czy zestawieniem wydatków i zebranych środków za poszczególne lata. Uzupełniono nowe materiały i usunięto nieaktualne banery, a na stronach towarzyszących akcji dodatkowo dodano partnerów czy zmieniony logotyp.
- www.ciemneniebo.pl – serwis programu Ciemne Niebo Polska był nadal podstawą do wnioskowania o dotację rozwojową dla Light Pollution Think Tank obok partnerskiej strony www.noc.edu.pl prowadzonej przez jednego z naukowców wchodzących w skład tej multidyscyplinarnej formacji. Nasz serwis internetowy programu skupił się jednak głównie na działaniach związanych z uświadamianiem o praktycznych sposobach redukcji zanieczyszczenia sztucznym światłem (w tym przekazaniu możliwości opiniowania powoływanych obszarów ochrony ciemnego nieba dla zespołu LPTT). Tym samym więc zaktualizowano mapę obszarów o nowe punkty, jak również ukazał się ponownie szereg wpisów na temat współpracy międzynarodowej z projektu Xølotl (zaproszenia do międzynarodowych Meetingów eksperckich itp). Sukcesywnie wymieniano także grafikę i aktualizowano wpisy dotyczące między innymi kampanii billboardowej. Końcem roku strona została wyłączona aby przeprowadzić nową aktualizację wersji Joomla.
- www.astroevents.pl – strona wizytówka nadal funkcjonowała w formacie podstawowych informacji o tak zwanych Astroeventach Stowarzyszenia POLARIS-OPP, gdzie wśród głównych informacji o dotychczasowych doświadczeniach w tej branży eksponowana była również na rok 2023 oferta specjalna działań popularyzatorskich z wykorzystaniem modeli z okazji obchodzonego Roku Kopernika 2023. Strona pomimo niewielkich zmian zyskiwała na czytelności dzięki towarzyszącym działaniom promocyjnym z Toruniu, Olsztynie czy Białym Białym i Koszalinie.

f) Media społecznościowe – W 2023 roku Stowarzyszenie aktywnie działało na kontach:

- Facebook – Ciemne Niebo – 2744 obserwujących,
- Instagram – polarisopp – ponad 610 unikalnych odwiedzin,
- You Tube – polarisopp – w samym 2023 roku nasze filmy uzyskały 757 wyświetleń,

g) **Inne materiały** – wśród których można na przykład wyróżnić liczne plakaty i opracowania projektu Xølotl, Yanyan, Brorsen czy działań odpłatnych statutowych. Na szczególną uwagę zasługuje wydanie Raportu LPTT nt. zanieczyszczenia światłem w Polsce, współfinansowane ze środków przedsięwzięcia Brorsen jak i Akcji 1,5% na astronomię. Ukazał się on w

dwóch partiach nakładu o łącznej liczbie 500 egz., jednak największe zainteresowanie i tak wzbudziła wersja elektroniczna dostępna na stronie lptt.org.pl oraz za pośrednictwem linków na ciemnieniebo.pl. O opracowaniu rozpisali się liczne media jak i również ukazały się szerokie wywiady czy programy na żywo. W dużym stopniu zasługi miał w tym przypadku skład LPTT, do którego należą (czynnie się angażują) także niektórzy członkowie i członkinie Stowarzyszenia POLARIS – OPP.

3.6.2 Obce

W 2023 roku koordynatorzy POLARIS-OPP a także osoby współpracujące z naszą organizacją opublikowali i przyczynili się do upublicznienia różnego typu materiałów i informacji związanych z szeroko pojętą działalnością Stowarzyszenia w następujących źródłach zewnętrznych:⁶

- a) ok. **15 emisji telewizyjnych** w programach informacyjny jak TVN24, Polsat News czy TVP ,
- b) ok. **25 artykułów prasowych** związanych z takimi wydarzeniami jak XI Festiwal Ciemnego Nieba, projekt Xølotl, Yanyan, Brorsen.
- c) ok. **15 emisji radiowych** w takich rozgłośniach jak ESKA Beskidy, Radio Kraków, Radio Katowice i Radio Bielsko itp.
- d) ok. **50 publikacji internetowych** w postaci własnych materiałów jak i wiadomości portalowych (newsy) w serwisach i witrynach masmediów, a także liczne witryny miejskie i regionalne, partnerów instytucjonalnych (vide rozdział 3.9) i inne przykładowe:

<https://www.urania.edu.pl/wiadomosci/prawdziwy-stan-zanieczyszczenia-swiatlem-w-polsce>

https://www.pk.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=5146:eksperci-alarmuja-naturalne-nocne-niebo-nad-polska-juz-nie-wystepuje&catid=49&lang=pl&Itemid=1152

<https://wroclaw.tvp.pl/75216767/zanieczyszczenie-swiatlem-w-polsce-jest-coraz-wieksze>

<https://www.national-geographic.pl/artikul/zanieczyszczenie-swiatlem-nasila-sie-polskie-niebo-jest-w-nocy-jasniejsze-niz-za-dnia-240108110439>

https://www.polskieradio.pl/10/5566/Artykul/3310919?fbclid=IwAR08B99mCwyvl-GIPsW_sSkRtGp9NAIGCT7Ydnmfon7m4AyNdqAKiFDejz0

https://lightpollution.pk.edu.pl/Raport_Polsat_News_2024.mp4

https://www.programczystapolska.pl/czysta-polska/czysta-polska-odcinek-143_14676/ (od ok. 8 minuty nagrania)

<https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,174372,30606435,swiatlo-tez-zanieczyszcza-w-centrum-warszawy-tak-bardzo->

⁶ publikacje zgodne z § 6 Statutu Stowarzyszenia POLARIS – OPP.

[jakby.html?fbclid=IwAR2Dubl9e7RS6cOIxtEdx7ir_dYTKJMHmTJe6QYsmEb7Dg2Vii2n0hNTd10#s=BoxOplmq1](https://www.facebook.com/lwAR2Dubl9e7RS6cOIxtEdx7ir_dYTKJMHmTJe6QYsmEb7Dg2Vii2n0hNTd10#s=BoxOplmq1)
https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Zanieczyszczenie_%C5%9Bwietlne
<https://tvn24.pl/tvnwarszawa/ulice/warszawa-nowe-latarnie-maja-ograniczyc-problem-zanieczyszczenia-nadmiernym-swiatlem-st7742496>
<https://jedynka.polskieradio.pl/ramowka?current=JEDYNKA>
<https://darksy.org/places/sopotnia-wielka/>

3.7 Obszary sfery zadań publicznych – dodatek OPP

W 2023 roku Stowarzyszenie POLARIS – OPP jako organizacja pożytku publicznego, w myśl ustawy z dn. 24 kwietnia 2003 roku o pożytku publicznym i o wolontariacie realizowało cele statutowe w następujących obszarach sfery zadań publicznych (wg wybranych punktów z art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r., poz. 450, z późn. zm.))⁷:

- **pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób:** podobnie jak w 2022 roku głównym wsparciem w tym zakresie był projekt Yanyan oraz działania realizowane podczas zjazdów i spotkań w Sopotni Wielkiej, kiedy to zapewniane były bezpłatne zakwaterowania czy też zwrot kosztów podróży rodzinom uczestniczącym w warsztatach bezpośrednich. Służyły temu także popularne Meetingi z teleskopami, w trakcie których oprócz wiedzy teoretycznej oraz użyczeniu sprzętu do obserwacji nieba, zainteresowane rodziny mogły skorzystać z konsultacji zdalnych z psychologiem projektowym. Świadczone były również doraźne konsultacje prawnicze z zaprzyjaźnioną kancelarią z Bielska Białej, zaś wybór usług świadczonych na rzecz stowarzyszenia był dokonywany od osób i podmiotów prowadzonych przez osoby z Ukrainy (np. usługi sprzątania na sali wielofunkcyjnej, logistyka czy prace dodatkowe). Pod tym względem osoby w trudnej sytuacji życiowej pochodzące z Ukrainy mogły także liczyć na bezpłatny udział w Festiwalu Ciemnego Nieba jak i transport na miejsce prowadzonych warsztatów i pokazów.

- **nauka, edukacja, oświata i wychowanie:** ta sfera zadań publicznych miała szczególne odzwierciedlenie na przestrzeni 2023 roku w przedmiocie działalności naukowej, a to za sprawą wysokiej efektywności multidyscyplinarnego zespołu Light Pollution Think Tank (proj. Brorsen). Oprócz powyższego realizowana była cała paleta działań edukacyjno-popularyzatorskich zarówno w ramach takich projektów jak De revolutionibus (proj. Yanyan), zadanie inwestycyjne z Lokalną Grupą Działania Żywiecki Raj (proj. Crommelin), jak również za pośrednictwem Astroeventów i Pikników z Astronomią w różnych częściach Polski. Wsparcie działań oświatowych miało także miejsce za pośrednictwem projektu rozbudowy Sali Wielofunkcyjnej w Sopotni Wielkiej (proj. Faye), gdzie z pozyskanej dotacji zakupiono m.in. dygestorium

⁷ działania zgodne z § 6 Statutu Stowarzyszenia POLARIS – OPP.

do jednej z pracowni szkolnych ZS nr 4, współpracującej na stałe z naszym Stowarzyszeniem. Również aspekt wychowania dzieci i młodzieży miał szczególne znaczenie podczas wszelkich działań podejmowanych przez naszą organizację, czego przykładem były mogły być pokazy nieba, zjazdy czy warsztaty plenerowe, realizowane w duchu poszanowania drugiej osoby, tolerancji i prawidłowych wzorców społecznych.

- **działalność na rzecz dzieci i młodzieży w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;** ponownie był to najskuteczniej realizowany cel pożytku publicznego w okresie wakacyjnym, kiedy to młodzież mogła uczestniczyć zarówno w wypoczynku na terenie Sopotni Wielkiej, ale dodatkowo połączone z edukacją pozaformalną. Szereg pozostałych działań, których przykładem jest program Przybliżmy Dzieciom Niebo czy WGW, wskazuje także na wysoką skuteczność tej formy realizacji celów sfery zadań publicznych. Potwierdzeniem tej działalności jest również przyjęta przez Zarząd POLARIS-OPP pod koniec 2023 roku uchwała o wdrożeniu polityki ochrony dzieci podczas wszystkich działań organizacji.

- **ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego;** tradycyjnie ta sfera działalności pożytku publicznego realizowana była za pośrednictwem m.in. Programu Ciemne Niebo Polska, gdzie wielokrotnie podkreślane były walory przyrodnicze i korzyści płynące z tak zwanej ochrony naturalnej ciemności nocy. Szczególny przykład temu wymiarowi dała aktywność rady dialogu społecznego na rzecz ekologii nocy w Sopotni Wielkiej, czyli ciała konsultacyjno-społecznego funkcjonującego w ramach proj. Xølotl. Także za sprawą działań tematycznych Stowarzyszenia POLARIS-OPP podejmowane były aktywności na rzecz ochrony przyrody i otoczenia naturalnego siedziby, w tym także na obszarze Natura 2000. W ramach projektu Brorsen zainicjowano kolejne obszary ochrony ciemnego nieba na terenie innych regionów Polski (Białków, Tyskowa, park UWr we Wrocławiu itp.).

- **promocji i organizacji wolontariatu;** na przestrzeni 2023 roku organizacja realizowała zarówno stałe jak i doraźne działania w ramach wolontariatu, angażując ponad 50 osób i wspierając ich w tej formie aktywności społecznej na rzecz dobra wspólnego. Wśród nich można w szczególności wymienić przygotowanie i organizację działań w ramach XI Festiwalu Ciemnego Nieba, pomiary zanieczyszczenia światłem i działania popularyzatorskie podczas Międzynarodowego Tygodnia Ciemnego Nieba 2023 czy też wsparcie rodzin uczestniczących w projekcie „De revolutionibus” (syg. Yanyan). Prowadzony był także wolontariat wśród osób zawodowo zajmujących się badaniami naukowymi, za sprawą wyjazdu studyjnego do Słowenii (proj. Xølotl), ale i także w trakcie pełnej realizacji działania rozwojowego Light Pollution Think Tank (proj. Brorsen).

- **działalność na rzecz organizacji pozarządowych:** Stowarzyszenie wspierało regularnie partnerską Fundację Satelitarną Polarisu wysiłkach na rzecz dokończenia projektu „Gest Solidarności”, jak również udzielając potencjału zaplecza wystawienniczego na potrzeby realizacji własnych działań popularyzatorskich i edukacyjnych ww. fundacji. Konsultowano wnioski o projekty dotacyjne dla lokalnych podmiotów NGO, jak chociażby z sukcesem pozyskana dotacja przez OSP w Sopotni

Wielkiej czy też transfer doświadczeń i personelu we współpracy z CIS w Żywcu. Prowadzono liczne szkolenia i prelekcje dla przedstawicieli trzeciego sektora, jak i dzielono się blisko trzydziestoletnim doświadczeniem w efektywnym fundraisingu czy realizacji celów statutowych podczas takich wydarzeń jak spotkania LGD, LPTT, KSAKN, Olsztyńskie Dni Nauki i Sztuki, Śląski Festiwal Innowacji, Kosmiting Summit 2023 czy w końcu podczas powszechnie dostępnych odcinków Meetingów z teleskopami.

3.8 Działalność odpłatna statutowa.

W ramach odpłatnej działalności statutowej pożytku publicznego, Stowarzyszenie POLARIS – OPP zrealizowało na przestrzeni 2023 roku łącznie **24 zadania** dla 16 podmiotów, JST, instytucji, firm czy organizacji członkowskich. W przeważającej ilości były to działania o charakterze usług popularyzatorsko-edukacyjnych i szkoleniowych z zakresu nauk ścisłych.

3.9 Współpraca instytucjonalna.

W 2023 roku Stowarzyszenie POLARIS – OPP miało przyjemność w szczególności współpracować (formalnie lub nieformalnie) z następującymi instytucjami, organizacjami, podmiotami trzeciego sektora, przedsiębiorstwami, innymi osobami prawnymi i fizycznymi, oraz organami władzy państwowej w zakresie wspólnej realizacji działań, przyczyniających się do osiągania celów statutowych Stowarzyszenia POLARIS-OPP (wg kolejności alfabetycznej):⁸

- **Agroturystyka Nad Wodospadem** – Sopotnia Wielka,
- **Bevar Mørket** – Harestua, Norwegia,
- **Biblioteka Gminna** – Sopotnia Wielka, Jeleśnia,
- **Biuro Podróży Obieżyświat** – Kraków,
- **BT Jaworzyna Tour Kaczmarczyk Wilk spółka jawna** – Kraków,
- **Centrum Integracji Społecznej** – Żywiec,
- **Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowe VESTA** – Jeleśnia,
- **Cooltour Krzysztof Cegielski** - Wilkowice,
- **Dark Sky Slovenia** – Ljubljana, Słowenia
- **Delta Optical** - Warszawa, Osiny-Mińsk Mazowiecki,
- **Event Studio s.c. Dąbrowski Kotłowski** – Lublin,
- **Forum Koszalin sp. z o.o.** – Koszalin,
- **Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. J. Regulskiego** - Warszawa
- **Fundacja Satelitarna Polarisu** – Sopotnia Wielka,
- **Gmina Jeleśnia** – Jeleśnia,
- **Gmina Strumień Urząd Miejski** – Strumień,
- **Instytut Astronomiczny Uniwersytetu Wrocławskiego** – Wrocław,
- **Instytut Fizyki Jądrowej PAN** - Kraków,
- **Instytut Metropolitalny** - Gdańsk,
- **Krakowskie Biuro Festiwalowe** – Kraków,

⁸ współpraca zgodna z § 6 Statutu Stowarzyszenia POLARIS – OPP.

- **Miasto Stołeczne Warszawa / Centrum Wspierania Rodzin** – Warszawa,
- **Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego** – Warszawa
- **Planetarium Śląskie** – Chorzów
- **Stowarzyszenie LGD „Żywiecki Raj”** – Łodygowice,
- **Stowarzyszenie Młoda Alwernia** – Alwernia,
- **Stowarzyszenie na Rzecz innowacyjności i transferu technologii Horyzonty** – Rzeszów
- **Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego** – Racibórz,
- **Uniwersytet Warmińsko-Mazurski** – Olsztyn,
- **Województwo Wielkopolskie / Ośrodek Chalin ZKPWW** – Poznań/Chalin,
- **Województwo Śląskie / Urząd Marszałkowski** - Katowice
- **Zespół Szkół nr 4, dyr. R. Ducin** – Sopotnia Wielka
- **Żywiecka Fundacja Rozwoju** – Żywiec

IV. Informacje finansowo-kadrowe

4.1 Uzyskane przychody

W 2023 roku Stowarzyszenie POLARIS - OPP uzyskało następujące przychody z poniższych źródeł:

Lp.	Źródło przychodu	Kwota
1.	Składki członkowskie	10 849,94
2.	Odsetki bankowe	0,00
3.	Darowizny od osób fizycznych	14 436,40
4.	Odpisy podatkowe z 1,5%	17 941,90
5.	Darowizny od osób prawnych	14 734,51
6.	Ofiarność publiczna	500,57
7.	Dotacje	514 782,14
7a.	-dotacje z budżetu państwa, powiatu, gminy	306 500,00
7b.	-dotacje zagraniczne	208 282,14
8.	Inne dotacje krajowe	80 658,82
9.	Spadki i zapisy, darowizna rzeczowa	17 959,00
10.	Odpłatna działalność statutowa	199 163,25
11.	Z innych źródeł (pozostałe przychody operacyjne)	5 616,44
SUMA		876 642,97

Jednocześnie Stowarzyszenie POLARIS – OPP w 2023 roku nie prowadziło działalności gospodarczej.

4.2 Poniesione koszty

W 2023 roku Stowarzyszenie POLARIS – OPP poniosło następujące koszty tytułem poniższych wydatków:

Lp.	Rodzaj kosztu	Kwota
1.	Nieodpłatna działalność statutowa	741 167,71
2.	Odpłatna działalność statutowa	168 838,19
3.	Administracja (koszty ogólnego zarządu)	0,00
4.	Działalność gospodarcza	0,00
5.	Pozostałe koszty	704,12
SUMA		910 710,02

Nadwyżka kosztów nad przychodami wynika z faktu realizowanych projektów dotacyjnych, których refundacja przypadła dopiero na 2024 rok (syg. CRO oraz XØL).

4.3 Zasoby kadrowe

W 2023 roku Stowarzyszenie POLARIS – OPP posiadało następujące zasoby personalne i kadrowe realizujące cel statutowy:

Lp.	Stanowiska	Ilość osób
a)	Pracownicy etatowi	2
b)	Pracownicy na umowy cywilnoprawne	33
c)	Kandydaci – wolontariusze	1
d)	Członkowie – wolontariusze	21
SUMARYCZNIE		57

4.4 Informacje dodatkowe

Przez okres 2023 roku Stowarzyszenie POLARIS – OPP:

- a) wypłaciło wynagrodzenia, nagrody finansowe, premie i inne świadczenia w łącznej kwocie brutto: **215 524,18 zł**
- b) wypłaciło łącznie członkom Zarządu i innych organów Stowarzyszenia wynagrodzenia roczne w wysokości: **70 556,99 zł. (nie wypłacało wynagrodzeń w związku z obejmowanymi stanowiskami w organach statutowych).**
- c) poniosło wydatki na umowy cywilnoprawne: **144 967,19 zł**
- d) udzieliło pożyczek pieniężnych: **nie dotyczy**
- e) posiadało kwoty ulokowane na rachunkach bankowych: **224,56 zł**
- f) nabyło wartości obligacji, uzyskało udziały, nabyło akcję w spółkach prawa handlowego: **nie dotyczy**
- g) nabyło ruchomości: **nie dotyczy**
- h) zainwestowało w nieruchomości (własne i obce): **nie dotyczy**
- i) nabyło środki trwałe na łączną kwotę: **488 522,84 zł**
- j) posiadało wartości aktywów i zobowiązań: **w załączeniu sprawozdanie finansowe**
- k) otrzymało zlecenia na usługi, państwowe zadania zlecone i zamówienia publiczne od podmiotów państwowych i samorządowych: **nie dotyczy**
- l) rozliczało się z tytułu ciężących zobowiązań podatkowych: **PIT-4 i ZUS**
- m) składało deklaracje podatkowe: **CIT**
- n) zostało poddane kontroli zewnętrznej: **Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,**
- o) posiadało konta w banku: **Bank Millennium S.A. – jedno konto złotówkowe oraz Bank Paribas – dwa konta złotówkowe z przeznaczeniem na osobne dotacje,**
- p) zleciło obsługę księgową dokumentacji rozliczeniowej: **Biuro Rachunkowe Centrum Edukacji Społeczno-Ekonomicznej, ul. 1 Maja 22, 43-300 Bielsko-Biała.**

V. Wyróżnienia i podziękowania

5.1 Tytuł Członkowski Roku

Zgodnie z przyjętą zasadą o nadawaniu Tytułu Członkowskiego Roku (dawniej Polarisowca lub Klubowicza Roku) w Stowarzyszeniu POLARIS – OPP, decyzję przyznania tego wyróżnienia podejmuje się w drodze głosowania korespondencyjnego wszystkich zainteresowanych i uprawnionych koordynatorów POLARIS-OPP w okresie od zakończenia roku do najbliższego Walnego Zebrania. Za 2023 rok tytuł ten otrzymał/-a:

Patryk Bończyk

za
szczególne zaangażowanie na
rzecz czynnej ochrony ciemnego
nieba w postaci realizacji
warsztatów oświateniowych na
terenie Sopotni Wielkiej.

5.2 Odznaczenia

W 2023r. nie została przyznana żadna „**Błękitna Odznaka Polarisu**”. Odznaczenia te przysługują osobom, które w dniu wręczenia posiadają nieprzerwany, pięcioletni staż członkowski licząc od początku działalności POLARIS-OPP tj. od 1994r. oraz członkom honorowym Stowarzyszenia.

5.3 Nominacje

Na podstawie decyzji Zarządu Stowarzyszenia POLARIS-OPP do Tytułu Członkowskiego Roku 2023 nominowano następujące osoby:

- a) **Patryk Bończyk** – za szczególne zaangażowanie na rzecz czynnej ochrony ciemnego nieba w postaci realizacji warsztatów oświateniowych na terenie Sopotni Wielkiej.
- b) **Jakub Konior** – za szczególne zaangażowanie i wytrwałość na rzecz uzyskania tytułu International Dark-Sky Community dla Sopotni Wielkiej.

- c) **Katarzyna Witas** – za wysokie zaangażowanie w działania wolontarystyczne podczas realizacji projektów na przestrzeni 2023 roku.

5.4 Podziękowania i podsumowanie minionego roku

2023 rok zapisze się na kartach naszej historii jako okres wyjątkowej pracy ukoronowanej długo oczekiwanymi efektami. Do takich można niewątpliwie zaliczyć zainicjowaną jeszcze w 2012 roku koncepcję uzyskania tytułu IDSC dla Sopotni Wielkiej z organizacji IDA w USA. Tytuł ten po wielu trudach i przeciwnościach udało się otrzymać właśnie w listopadzie 2023 roku. To także sukces projektu Xølotl, w ramach którego powstała rada dialogu obywatelskiego na rzecz ekologii nocy i po raz pierwszy w historii Gminy Jeleśnia zapisane zostały wprost wytyczne dot. ochrony ciemnego nieba w jej strategii na lata 2023-2030. Staliśmy się także inicjatorami i współzałożycielami (jako organizacja) Light Pollution Think Tank – nieformalnej jeszcze grupy naukowców, ekspertów, działaczy i specjalistów, ale już niebawem być może nowej fundacji, działającej w jakże ważnym temacie w Polsce. To zupełnie nowe otwarcie z ogromnym potencjałem i perspektywą na zmiany prawne w naszym kraju, daje nadzieję na ochronę tego, co w Polarisie od początku było zawsze elementem łączącym nas wszystkich – nocne, ciemne niebo. W końcu należy zdać sobie sprawę, że nasza pasja to już niebawem 30 lat stałej działalności jako organizacja – początkowo nieformalna grupa przyjaciół, później klub, stowarzyszenie, dzisiaj prężnie działająca organizacja rozpoznawalna coraz częściej w różnych częściach Polski, Europy, a nawet świata. Nie zmarnujemy tego...

**Zarząd
Stowarzyszenia POLARIS – OPP**